

OAJ VESO

Kunnan peruskoulut

11.8.2026

A cluster of balloons is positioned in front of a brick building with large glass windows. The balloons are primarily pink, with one white balloon prominently displaying the OAJ logo. Several pink balloons feature the 'JOKU ROTI' logo, which includes a stylized white exclamation mark. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

Aloitamme klo 10

Kurinpitoa, vastuita ja velvollisuuksia sekä lääkehoitoa

Sari Innanen, juristi

Laki – ja työelämäpalvelut

Aiheita tänään

- Oppilaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön ja koskemattomuuteen
- Oppilaan velvollisuudet
- Kuka vastaa kurinpidosta?
- Kasvatukselliset toimet, kurinpitokeinot ja turvaamistoimet perusopetuksessa
- Lääkehoidosta
- Miten toimin kun huoltajat/oppilas/ syyttää minua esim. pahoinpitelystä

oikeus turvalliseen työympäristöön

oikeus kieltäytyä työtehtäviin kuulumattomista tehtävistä

oikeus koskemattomuuteen

oikeus vapaa-aikaan

Opettajan oikeudet

oikeus turvautua laissa säädettyihin
kasvatustoimiin, kurinpitokeinojen
käyttämiseen ja turvaamistoimiin

oikeus edellyttää asiallista käytöstä

oikeus olla yhteydessä poliisiin tai lastensuojeluun

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Oppilaan velvollisuudet

- **Velvollisuus osallistua** opetukseen, jollei vapautettu koulutyöstä.
- **Suoritettava** tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti.
- **Käyttäytyttävä** muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.
- Oppilaan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Oppilaan velvollisuudet

- Velvollisuuksia voidaan täsmentää opetuksen järjestäjän hyväksymissä järjestyssäännöissä.
- Oppilaille tulee mahdollistaa osallistuminen järjestyssääntöjen valmisteluun.

A group of children, seen from behind, are walking away from the camera on a snowy path. They are wearing various winter coats and hats. A semi-transparent blue rectangle is overlaid on the middle of the image, containing white text.

Koulutuksen järjestäjän vastuu turvallisuudesta

Vastuun pääsääntöjä koulussa

- Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön kattaa koko sen ajan, jolloin oppilas **osallistuu opetukseen** tai koulun toimintaan.
- Opetuksen järjestäjällä on myös velvollisuus huolehtia **työntekijöidensä turvallisuudesta ja terveydestä**.
- Rehtori vastaa oppilaitoksen turvallisuuskulttuurista. Turvallisuuskulttuuriin kuuluu myös **vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi**.

**Opettajilla on oikeus käyttää
laissa säädettyjä
puuttumiskeinoja, jos muilla
keinoilla turvallista
opiskeluympäristöä ei saada
turvattua.**

Suunnitelma kasvatuksellisten toimien,
kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien
käyttämisestä

**TARKOITUKSENA
varmistaa
toimintatapojen
laillisuus ja
yhdenmukaisuus sekä
oppilaiden
yhdenvertainen kohtelu.**

Suunnitelma kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttämisestä

- Koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa
- Osa opetussuunnitelmaa tai erillinen
- Koulujen yhteinen tai siten, että rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.
- Vain laissa mainitut keinot sallittuja kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa.
- Noudatettava hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita.

EOAK/169/2018 Koulupäivän lyhentäminen kurinpidollisena toimenpiteenä

Perusopetuslaissa ei ole säännöstä oppilaan koulupäivien lyhentämisestä tietyksi tulevaksi määräajaksi kurinpito- tai ojentamiskeinona. **Näin ollen tällaisen keinon käyttäminen kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa on perusopetuslain vastaista.**

EOAK 3013/2011 Peruskoulun oppilaan kurinpidossa ei voitu käyttää nöyryyttävää seisottamista

- Nykyisin ei ole hyväksyttävää, että oppilasta seisotetaan ja nöyryytetään toisten oppilaiden nähden ja, että
- erityisluokanopettaja oli menetellyt sopimattomasti noin 15 minuutin ajan kantelijan erityisopetuksessa olevaa lasta kohtaan
- ja anteeksipyyntönsäkin yhteydessä loukannut erityisoppilasta toisten oppilaiden nähden perusteetta.

Koulujen puuttumiskeinot

Perusopetuslain mukaiset puuttumiskeinot

Kasvatukselliset toimet

- Siivousvelvoite
- Kasvatuskeskustelu

Kurinpitokeinot

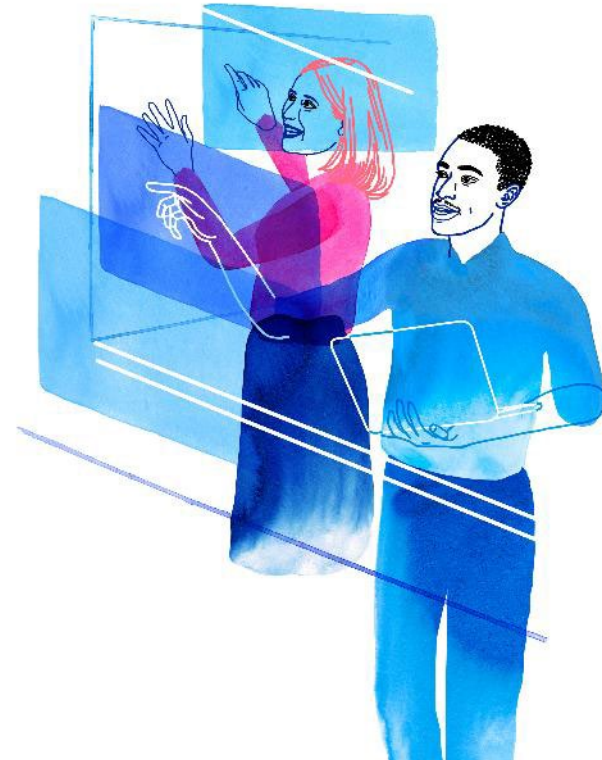
- Kotitehtävien tekeminen työpäivän päätyttyä
- Jälki-istunto
- Kirjallinen varoitus
- Määräaikainen erottaminen

Turvaamistoimet

- Oppilaan määrääminen poistumaan sekä häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen
- Opetuksen epääminen
- Oikeus ottaa haltuun esineitä ja aineita
- Tavaroiden tarkastaminen

Menettelystä ja puuttumiskeinojen käytöstä

- Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon **teon laatu** sekä **oppijan ikä** ja **kehitystaso**.

Varoituksen antaminen 2. luokan oppilaalle

Helsingin hallinto-oikeus 9.11.2011
(11/1191/2)

- Rehtori oli antanut väkivaltaisesti henkilökuntaa ja muita oppilaita kohtaan käyttäytyneelle peruskoulun 2. luokan oppilaalle varoituksen.
- ”...oppilaan nuoren iän ja hänen häiriökäyttäytymisestään saadun selvityksen perusteella, hän ei kykene ymmärtämään varoituksen merkitystä ja tarkoitusta rangaistus- ja ojentamiskeinona.”
- Asiakirjojen perusteella oli aivan ilmeistä, ettei varoituksen antamisella voida myöskään vaikuttaa oppilaan käyttäytymiseen. Koska varoituksen kohteena voi olla vain oppilas eikä sitä voida käyttää muussa tarkoituksessa kuin edellä kuvatussa oppilaan rankaisu- ja ojentamistarkoituksessa, oli varoituksen antaminen kuvatuissa olosuhteissa vastoin tarkoitussidonnaisuuden periaatetta. Rehtorin päätös kumottiin sanotun periaatteen vastaisena.

TARKOITUSSIDONNISUUSPERIAATE = Viranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin ja siihen, mihin toimivalta on annettu.

KASVATUKSELLISET TOIMET

Siivousvelvoite

Opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan.

- Tekijän oltava varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä
- Huolehdittava valvonnasta ja turvallisuudesta, **max. 2 h**
- **Oppilas ei voi** tehtävän suorittamisen vuoksi **jäädä pois opetuksesta.**
- Ilmoitettava oppilaan huoltajalle, mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan koulupäivän ulkopuolella.

Kasvatuskeskustelu

Oppilas voidaan määrätä osallistumaan kasvatuskeskusteluun, mikäli oppilas

- **häiritsee opetusta tai**
  - **muutoin rikkoo koulun järjestystä,**
  - **menettelee vilpillisesti tai**
  - **kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti.**
-
- Yksilöittävä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti
  - Max. 2 h, koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella
  - Määrää koulun opettaja tai rehtori
  - Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.
  - Kirjattava ja ilmoitettava oppilaan huoltajille

KURINPITOKEINOT

Kotitehtävien tekeminen työpäivän päätyttyä

Opettaja tai rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä suorittamaan tehtäviään.

- Valvonnasta huolehdittava
- Enintään tunniksi kerrallaan
- Kirjattava ja ilmoitettava huoltajalle

Jälki-istunto

Opettaja tai rehtori voi määrätä oppilaan jälki-istuntoon, jos oppilas:

- **häiritsee opetusta tai**
  - **muuten rikkoo koulun järjestystä taikka**
  - **menettelee vilpillisesti**
-
- Jälki-istunto voi kestää enimmillään kaksi tuntia.
  - Yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.
  - Voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon. Tehtävien tulee olla ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia.
  - Tulee järjestää siten, ettei oppilas joudu sen seurauksena jäämään pois opetuksesta.
  - Kirjattava ja ilmoitettava huoltajille

Kirjallinen varoitus

Oppilaalle, joka **1) häiritsee opetusta** tai **2) muuten rikkoo koulun järjestystä** taikka **3) menettelee vilpillisesti**, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

- Antamisesta päättää opetuksen järjestäjän *monijäseninen toimielin* tai opetuksen järjestäjän niin päättäessä *koulun rehtori*.
- Yksilöittävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.
- Oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.
- Annettava päätös.
- Oppilaalle järjestettävä tarvittava oppilashuolto.

Määräaikainen erottaminen

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi.

- Päätöksen tekee opetuksen järjestäjän asianomainen *monijäseninen toimielin*.
  - Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tarpeetonta.
- Yksilöittävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.
- Annettava päätös. Päätös voidaan panna täytäntöön sen saatua lainvoiman.
  - **POIKKEUS:** Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.
- Järjestettävä opetus, joka estää oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma, jonka laatimiseen varattava tilaisuus osallistua.
- Oppilaalle järjestettävä tarvittava oppilashuolto.

TURVAAMISTOIMET

Oppilaan määrääminen poistumaan sekä häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä **opetusta häiritsevän** oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan sekä koulun järjestämästä tilaisuudesta.

- Kirjattava ja ilmoitettava oppilaan huoltajalle
- Oppilaalle järjestettävä tarvittava oppilashuolto.
- Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa.
- **Oppilas voidaan poistaa, mikäli hän ei noudata opettajan/rehtorin poistumismääräystä.**
  - Välttämättömien voimakeinojen käyttö sallittu, jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen.
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Opetuksen epääminen

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä **enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi**, jos on olemassa vaara, että

- toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka
  - opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.
- Voidaan evätä **myös seuraavaksi työpäiväksi**, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.
  - Järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi järjestettävä muu tarvittava tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.
  - Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.

Oikeus ottaa haltuun esineitä ja aineita

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta **kielletty esine tai aine** tai sellainen **esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista**.

- Välttämättömien voimakeinojen käyttö sallittua, jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.
- Oikeus käyttää voimakeinoja koskee **vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita** sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen **häiritsemiseen**.
  - HUOM! Tämä ei koske tupakan ja muiden tupakkatuotteiden haltuunottoa.
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.
- Kirjattava ja ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.

Häirintään käytetyn esineen tai aineen luovuttaminen

Opettajan tai rehtorin perusopetuslain perusteella haltuun ottama häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen.

Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.

Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat

Koulun opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa

- oppilaan mukana olevat tavarat (esim. laukku, penaali)
- oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat (esim. kaappi, pulpetti)
- päällisin puolin hänen vaatteensa, (=henkilön yllä olevien vaatteiden ulkopuolista käsin koettelemista)

sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta,

- jos tällaisen esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä (= epäilyn perusteella on konkreettinen tosiseikka) ja
- oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

- Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.
- Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.
  - Suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.
- Kirjattava ja ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.

Haltuunoton ja tarkastamisen yleiset periaatteet

- Toteutettava mahdollisimman **turvallisesti**.
- Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi.
- Noudatettava olosuhteiden edellyttämää **hienotunteisuutta**.
- Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.
- Kirjattava ja ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.

Haltuunotettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

- Opettajan tai rehtorin haltuun ottama häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.
- Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle.
  - Esineet ja aineet, joita oppilaalla tai tämän huoltajalla ei ole oikeutta pitää halussa tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle.
- Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi.
- Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää.
- Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata.

Voimakeinojen lainmukainen käyttö

Opettaja repi oppilasta repusta ja raahasi perässään – sai tuomion pahoinpitelystä

KOTIMAA

Opettaja poisti oppilaan luokasta, lapsi sai mustelmia – Opettaja ei ylittänyt voimankäytön rajoja

Turun hovioikeus tarkasteli tamperelaisopettajan pahoinpitelysyytettä tyystin eri kannalta kuin käräjäoikeus.

TAMPEREEN SEUTU

Opettaja poisti 10-vuotiaan luokasta voimakeinoin – tuomittiin pahoinpitelystä

Oikeus katsoi jossain määrin aggressiivisesti käyttäytyneen opettajan ylittäneen sallitut voimakeinot poistaessaan häiritsevän oppilaan luokasta.

TAMPEREEN SEUTU

Opettaja pahoinpiteli 8-vuotiaan joulujuhlaharjoituksissa

Syyte pahoinpitelystä hylättiin käräjillä, mutta hovioikeus oli toista mieltä.

Kouvolaista opettajaa syytetään oppilaan lievästä pahoinpitelystä ja laittomasta uhkauksesta – "Jos ei lippis pysy pois päästä, seuraavalla kerralla välilevyt pullahtelee", opettaja tokaisi oppilaalle

Voimakeinojen käytön perustuttava aina lakiin

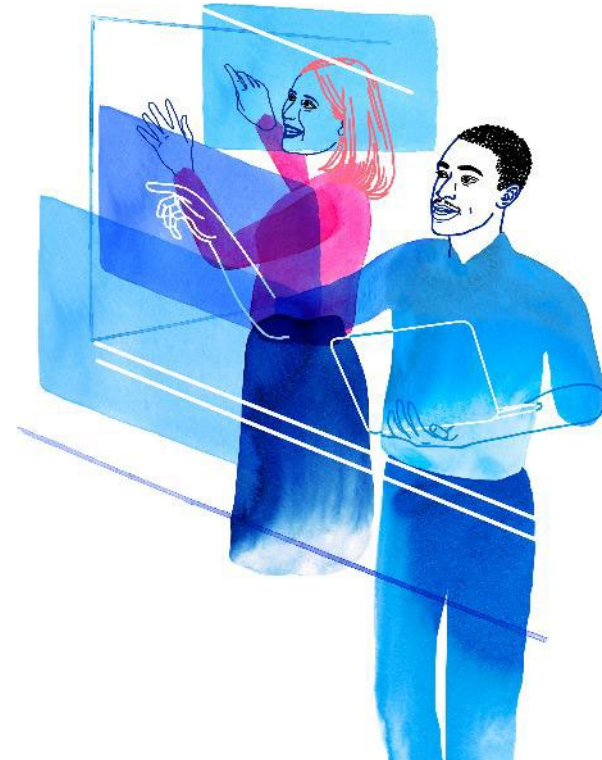
Voimakeinojen
käyttö aina
viimesijainen
turvaamistoimi

Käytä
mahdollisimman
passiivisia
voimakeinoja

Säilytä aina
malttisi

VOIMAKEINOJEN KÄYTTÖ

- Aina viimesijainen keino!
- Sallittua vain tilanteissa, jotka mainittu laissa
- **Ei koskaan mitään voimankäyttövälineitä**
- Keinojen käytössä huomioitava **tilanne kokonaisuutena**
  - Tilanteen uhkaavuus
  - Oppilaan ikä
  - Mahdollinen vastarinta
- Jälkikäteen opettajan annettava kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle ja ilmoitettava asiasta huoltajalle

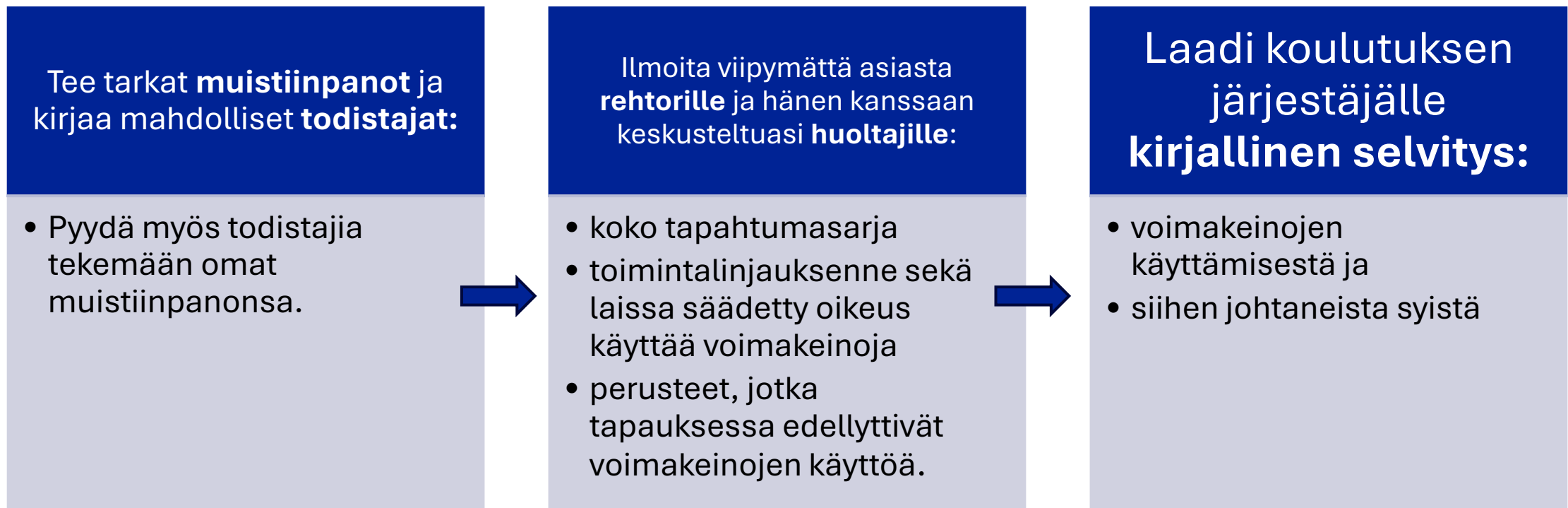
Sallitut voimankäyttötilanteet lain mukaan

- Opettaja ja rehtori saavat **poistaa** opetustilasta oppijan, joka **vaarantaa turvallisuutta tai häiritsee opetusta eikä suostu poistumaan** luokasta vaikka opettaja on sitä pyytänyt. Poistamiseen saa käyttää vain tarpeellisia voimakeinoja.
- Lisäksi opettaja ja rehtori **saavat ottaa oppilaalta haltuun kielletyn esineen** tai aineen tai esineen tai aineen, jolla oppilas **häiritsee opetusta tai oppimista**. Esimerkiksi kännykät voivat olla tällaisia esineitä.
- Hätävarjelu tai pakkotila

Hätävarjelu vs. sen liioittelu?

- Jokaisella oikeus puolustautua oikeudetonta hyökkäystä kohtaan
- Henki, terveys ja omaisuus (oma ja toisen)
- **Teon rangaistavuus poistuu, jos teko on ollut välttämätön hyökkäyksen torjumiseksi**
- Tärkeää voimankäytön oikea arviointi
- Hyökkäyksen torjumiseksi tehdyt toimenpiteet tulee olla **oikeassa mittasuhteessa sen vaarallisuuteen nähden**
- Jos voimankäyttöä jatketaan vielä sen jälkeen kun hyökkääjä on jo saatu lannistetuksi, toimet ylimitoitettuja (häätävarjelun liioittelu)

Jos käytät voimakeinoja turvaamistoimena

Case kiinnipitäminen

- Syyttäjän mukaan **opettaja oli luokkahuoneessa** tehnyt ruumiillista väkivaltaa **tekoaikaan 6-vuotiaalle** oppilaalle tarttumalla tätä **liiallista voimaa käyttäen** molemmista ranteista ja vääntämällä käsiä ylöspäin asianomistajan selän takapuolella siten, että asianomistaja oli ylävartalostaan kumartunut eteenpäin
- Menettelyllään opettaja oli aiheuttanut oppilaalle kivun lisäksi ainakin kaksi naarmua vasempaan ranteeseen
- Lisäksi oppilaan huoltaja vaati, että opettaja velvoitetaan korvaamaan oppilaalle kivusta, särystä ja tilapäisestä haitasta yhteensä 1.500 euroa laillisine viivästyskorkeineen rikoksen tekopäivästä lukien
- Opettaja vaati syytteen hylkäämistä ja että valtio velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa
- Opettaja katsoi, että ei ole tarttunut oppilasta käsistä vaan oppilaasta on pidetty kiinni **kiinnipito-ohjeen mukaisesti** turvallisella tavalla, jotta oppilas olisi rauhoittunut

Käräjäoikeuden tuomio 9.9.2024

- Työsuojeluilmoitus **tuki asian riidattomia seikkoja** eli aamupäivän tapahtumia sekä sitä, että oppilas oli purrut opettajaa
- Opettajan esittämä ja olennaisilta osin muuttumattomana pysynyt vaihtoehtoinen tapahtumainkulku siitä, että kysymyksessä oli ollut **kiinnipito-ohjeiden mukainen lapsen kiinnipito**, oli siinä määrin todennäköinen, ettei sen olemassaoloa ole voitu riittävällä varmuudella poissulkea
- Rikosasioissa oli noudatettava **syyttömyysolettamaa** ja syyte oli hylättävä, jos vastaajan syyllisyydestä jäi varteenotettava epäily
- Ottaen huomioon, että oppilas ei ollut kertonut varsinaisesta käsien ylös vääntämisestä, oli oppilaan **huoltajan kertomus** ollut käytännössä ainoa merkittävä syyksilukemista tukeva seikka, sekä se, että **opettajan vaihtoehtoista tapahtumainkulkua ei ole voitu poissulkea**, käräjäoikeus katsoi, **ettei näyttö asiassa riittänyt syyksilukevaan tuomioon**
- **Syyte pahoinpitelystä hylättiin**
- Valtio velvoitettiin korvaamaan opettajan oikeudenkäyntikulut 4.299,04 euroa

Lääkehoito kouluissa

- Kouluissa annetaan oppilaille vain välttämätön lääkehoito
- Lääkehoidon antamiseen tulee varautua kouluissa ennakolta
- Kouluissa annettava lääkehoito tulee olla suunnitelmallista
- Koulun tulee toteuttaa omassa yksikössään lääkehoitoa kolmiportaisen suunnitelman mukaan

Lääkehoidon tulee olla suunnitelmallista kouluissa

1.Kunta vastaa siitä, että kunnassa on laadittu opetustoimeen ja varhaiskasvatukseen lakisääteinen lääkehoitosuunnitelma.

- Suunnitelma tehdään yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.
- Kunnassa tulee olla sovittuna terveydenhuollon kanssa, kuka vastaa kouluissa lääkehoidon perehdytyksestä, koulutuksesta, osaamisen varmistamisesta sekä lääkehoitoluvista

Lääkehoidon tulee olla suunnitelmallista kouluissa

2. Esihenkilön vastuulla on huolehtia siitä, että koulussa ja päiväkodissa on yksikkökohtainen lääkehoitosuunnitelma

- Paikallisessa lääkehoitosuunnitelmassa on määritelty koulun/päiväkodin lääkehoidon järjestelyt ja vastuutahot
- Sen tulee vastata oman yksikön tarpeita
- Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen
- Esihenkilön tehtävänä on huolehtia henkilöstön koulutusvelvollisuudesta
- Tarkistetaan vähintään kerran vuodessa

Lääkehoidon tulee olla suunnitelmallista kouluissa

3. Oppilas-/lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma

- Tehdään yhteistyössä huoltajien ja terveydenhuollon edustajien kanssa
- Ei ole opettajan tehtävä
- Lomakkeet valmiina

Lääkehoito ei kuulu opettajan tehtävään

- Lääkehoidon antaminen ei kuulu opettajan työtehtäviin eikä peruskoulutukseen.
- Opettajaa ei siis voi määrätä antamaan lääkkeitä oppilaille.
- Lääkehoidon antaminen on terveydenhuollon ammattihenkilön toimintaan.
- Lääkehoitoa antavan aikuisen pitää olla paikalla aina, kun apua tarvitseva oppilas on koulussa.
- Esihenkilön pitää huomioida tämän työvuorosuunnittelussa ja rekrytoinnissa.

Lääkehoito ei kuulu opettajan tehtävään

- Opettaja voi antaa lääkehoitoa vain omalla suostumuksellaan (esim. suun kautta annettava lääke).
- Häntä ei voida siihen määrätä.
- Jos opettaja jostain syystä haluaa osallistua oppilaan lääkehoitoon, hänen on saatava riittävä perehdytys, tarvittava lisäkoulutus ja opettajan osaaminen tulee varmistaa (esim. hyväksytty tentti).
- Esim. insuliinia pistettäessä opettaja tarvitsee lapsi- ja lääkehoitokohtaisen lääkehoitoluvan. Tämä edellyttää perehdytyksen ja lisäkoulutuksen lisäksi osaamisen varmistamista näytöin.

Ensiavun antaminen on kansalaisvelvoite

- Koulun ja päiväkodin henkilöstöllä pitää olla riittävät ensiaputaidot.
- Ensiaputaitoisia pitää siis olla riittävästi.
- Työnantajalla koulutusvelvollisuus.
- Ensiaputaitoja tulee kerrata säännöllisesti.
- Työnantajan pitää arvioida millainen ensiavun osaamisen tarve kussakin koulussa tai päiväkodissa on huomioiden lasten terveydentila.
- Jokaisen sairauden osalta täytyy tietää, mikä on vaadittava ensiapu (kirjattava lapsen lääkehoitosuunnitelmaan).

Miten saan kiinni juristin?

- WWW.OAJ.FI
- Yhteystiedot
- Yhteydenottolomake
- <https://www.oaj.fi/oaj/yhteystiedot/>
- Lakitiimin puhelinpäivystys: 0800 418 403
- Palveluajat ma-to klo 10 -11 ja klo 14 - 16
- Ole välittömästi yhteydessä oaj:n juristiin, jos sinua epäillään rikoksesta

OAJ:n lakimiesten jäsenpalvelut

- Puhelinpalvelu ma–to klo 10–11 ja klo 14–16
- Yhteydenottolomake
- Työ- ja virkasuhteisiin liittyvät lakiasiat (neuvonta, selvittely ja valmistelu)
  - Irtisanomiset, osa-aikaistamiset ja lomautukset
  - Määräaikaisuudet
  - Työ- tai virkasuhteen ehtojen muuttaminen
  - Palkkavaatimukset/palkan takaisinperintäasiat
  - Vastuukysymykset
  - Rikosasiat

OAJ:n lakimiesten jäsenpalvelut

- Eläke- ja sosiaaliturva-asiat
- Muut lakiasiat
- Oikeusturva- ja vastuuvakuutusasiat

OAJ:n jäsenen ammatillinen oikeusturvavakuutus

- Vakuutuksen käyttäminen edellyttää aina OAJ:n puolta
- Jäsenen vakuutus tulee voimaan 6 kuukauden kuluttua jäsenyyden alkamisesta
- Jos OAJ:n osoittama ulkopuolinen lakimies, vakuutuksen korvausmäärä 50.000 euroa, omavastuu 15 %, vähintään 200 €
- Muutoin vakuutuksen enimmäismäärä 7.000 euroa, omavastuu 20 %, vähintään 200 €

Ole välittömästi yhteydessä meihin jos sinua epäillään rikoksesta – älä mene yksin poliisikuulusteluun

Tauko 5 min
Jatkamme klo 10.50

Opettajien työaika ja ys-aika

Muutamia perusasioita ja nostoja

Laura Nurminen, kehittämispäällikkö
työmarkkinaedunvalvonta OAJ

**Pari perusasiaa
opetusvelvollisuus-
työajasta
pohjalle**

Opetusvelvollisuustyöaika yksinkertaistettuna

Oppitunnit (á 60 min)

Omien
oppituntien
valmistelu ja
jälkityö

Valmistelu- ja jälkityötä ei ole määritelty ajallisesti. Opettaja päättää itse, mitä, kuinka paljon, milloin ja missä tekee.

Yhteissuunnittelutyöaika

Kunnan peruskoulu enintään 120 h
Kunnan lukio/aikuislukio enintään 101/89 h

Vesot

18 tuntia

Erikseen korvattavat tehtävät
(esim. lv-työ, lukioresurssi, koulu-
ja kuntakohtaiset lisätehtävät,
aikuislukion erityistehtävät)

**Kaiken opettajan
tekemän työn pitäisi
sopia tähän
jaotteluun.**

Kaikki
opettajan
työt
tehdään
työajalla!

Oppitunti ja opettajan työpäivän pituus

Koulupäivän rytmittämisessä on huomioitava seuraavat asiat:

- Lainsäädäntö ja opetussuunnitelma mahdollistavat joustavuutta koulupäivän rakenteeseen.
- Opettajan koulupäivä on **yhtenäinen n x 60 minuuttia**. Opettajan palkka määräytyy 60 minuutin opetustuntien mukaan. Opetustunti on 60 min, josta opetusta on vähintään 45 min.
- Opettajan työpäivä koostuu opetustuntien jatkumosta, johon ei sisälly sopimuksenmukaisia ruoka- tai muita taukoja.
- Opettajalla ei voi olla oppitunnin sisällä kahta eri palkkioperusteen mukaista työtä eli välitunnilla ei voi olla erikseen korvattavaa tukiopetusta, kerhotuntia tai ys-aikaa.

A stylized illustration featuring several figures. On the left, a person with red hair and glasses is shown in profile. On the right, a person with blonde hair is shown in profile, holding a red and pink DNA double helix. The background includes abstract shapes and lines in blue, red, and pink. A large white circle is centered over the image, containing the text.

**Yhteissuunnittelu-
työaika**

OVTES

Muutoksia OVTES-sopimukseen lv 2025 alusta

- Viime lukuvuoden alusta ys-aika on voinut sisältää myös koulutusta. Ys-ajalle sijoitettavan koulutuksen tulee olla lyhytkestoista.
- Laajempia koulutuskokonaisuuksia varten käytetään vesoja tai työnantajan ostamaa ylimääräistä veso-työaikaa.
- Jos ys-aikaa on tarpeen käyttää lukuvuoden aikana koulutukseen, tulee se huomioida jo ys-ajan suunnitelmaa laadittaessa.
- Vaikka ys-ajalla voikin olla lyhytkestoista koulutusta, on **pääpaino edelleen perinteisessä ys-ajan työssä**. Ys-ajankäytön suunnitelmalla tulee varmistaa työajan riittävyys kaikkiin ys-ajan velvoitteisiin. Vuosittainen ys-aika ei saa ylittyä.
- Sopimus velvoittaa tekemään opettajille suunnitelman!

Kuinka paljon ys-aikaa on kunnan peruskoulussa?

- Ys-ajan kokonaismäärä on **enintään** 120 tuntia lukuvuodessa täyttä työaikaan vähintään lukuvuoden koko työajan tekevillä.
- Opettajilla, joiden virkasuhde kestää lyhyemmän ajan kuin lukuvuoden työajan, tulee yhteissuunnittelutyöajan määrä suhteuttaa virkasuhteen keston.
- Osa-aikaisella opettajalla ys-ajan määrä ositetaan samassa suhteessa kuin opetus. Myös päätoimisella tuntiopettajalla, joka opettaa alle opetusvelvollisuuden, ys-aikaa vähennetään samassa suhteessa.
- Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole ys-aikavelvoitetta.

Kuinka paljon ys-aikaa on kunnan lukiossa?

- Yhteissuunnittelutyöajan kokonaismäärä lukuvuoden aikana on **enintään** 101 tuntia, mutta sitä tulee käyttää mahdollisuuksien mukaan tasaisesti koko lukuvuoden työaikana. Aikuislukiossa enimmäismäärä on 89 tuntia.
- Yhteissuunnittelutyöajan käyttö suunnitellaan opiskelija-työpäiville. Opettajilla, joiden virkasuhde kestää lyhyemmän ajan kuin lukuvuoden työajan, tulee yhteissuunnittelutyöajan määrä suhteuttaa virkasuhteen keston.
- Jos opettajalla on palkanmaksunperusteena olevia tunteja alle opetusvelvollisuuden, ositetaan ys-ajan määrä samassa suhteessa.
- Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole yhteissuunnitteluelvoitetta.

Osa-aikainen työnteko ja ys-aika + vesot

Osittaisen virkavapaan ja viranhoidon palkkaus

- Osa-aikatyössä peruspalkka ja muut varsinaisen palkan osat ovat samassa suhteessa alemmat kuin viranhaltijan työaika on tämän virka- ja työehtosopimuksen täyttä säännöllistä työaikaa lyhyempi.
- Opetusvelvollisuustyöajassa opetusvelvollisuustuntimäärä vastaa täyttä työaikaa. Varsinaisen palkan velvoitteiden määrittämiseen sovelletaan osa-aikaprosenttia.
- Ys-ajan ja vesojen määrää vähennetään samassa suhteessa kuin opetustunteja on vähennetty (Työtuomioistuimen päätös).

**Mitä ys-aika
on ja mitä sillä
tehdään?**

Mihin ys-aika käytetään kunnan peruskoulussa?

Opettajalle määrättyjen viikoittaisten opetus- ja muiden tehtävien lisäksi opettajan tulee osallistua koulussa

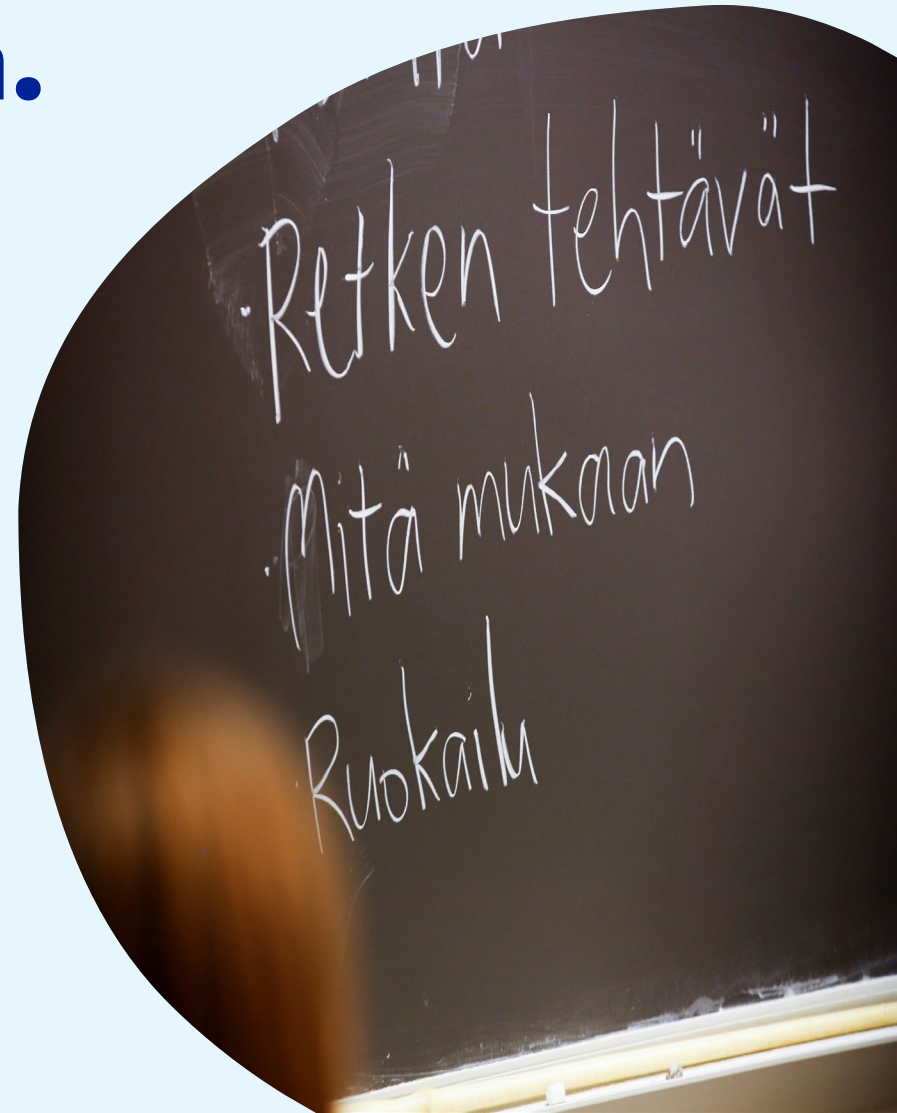
- opetuksen yhteissuunnitteluun
- aineryhmittäisiin ja asiaryhmittäisiin neuvonpitoihin
- kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön
- opetuksen yhteiseen suunnitteluun
- yhteiseen koulutukseen ja
- koulun toiminnan kehittämiseen.

Ys-aikaa tulee käyttää mahdollisuuksien mukaan tasaisesti koko lukuvuoden työaikana.

HUOM! Ys-ajan käyttö suunnitellaan vain oppilastyöpäiville (190).

Kattavaa listaa ys-ajan tehtävistä ei ole mahdollista tehdä. Miksi ei?

Ys-aika on tarkoitettu käytettäväksi
sellaiseen opettajien väliseen
yhteistyöhön ja koulun kehittämiseen,
joka paikallisesti koulussa on **tärkeää
ja tarpeellista**.

Ys-aikaa on: koulun ja kodin yhteistyö

- yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien kanssa
  - vanhempainillat, niiden suunnittelu ja toteutus
  - arviointikeskustelut, vanhempainvartit, vanhempaintapaamiset kun huoltajat ovat läsnä
- moniammatillinen yhteistyö ja neuvottelut, palaverit
- tiedotteet puhelut, Wilma-viestintä (vain siltä osin, kun kyse ei ole oppitunnin jälkityöstä)
- muu yhteistyö huoltajien kanssa
  - perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä
  - kodin ja koulun välisen yhteistyön tulisi korostua erityisesti esiopetuksen, vuosiluokkien 1–6 ja erityisopetuksen opettajien yhteissuunnittelutyössä

Ys-aikaa on: asia- ja aineryhmittäiset neuvonpidot

- luokanvalvojen yhteispalaverit
- luokkataso- tai ainekohtaiset palaverit
- tiimipalaverit
- avustajapalaverit
- moniammatillinen yhteistyö oppilasasioissa
- perehdyttäminen
- keskustelut esihenkilön kanssa
- kehityskeskustelut ja niihin valmistautuminen
- projektit ja kyselyt, joita ei korvata erikseen

Ys-aikaa on: yhteissuunnittelu

- kahden tai useamman opettajan yhteistyönä tapahtuva opetuksen yhteissuunnittelu siltä osin kun suunnittelulle on varattu ys-ajasta työaikaa (ei kuitenkaan oman opetuksen tai yksittäisen oppitunnin toteutuksen suunnittelu)
- koulun muun toiminnan suunnittelu
- aineryhmä- ja luokkatasopalaverit
- nivelvaiheenpalaverit
- pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja päivittäminen

Ys-aikaa on: muu kuin oman opetuksen suunnittelu ja koulun toiminnan kehittäminen

- yhteistoimintapalaverit (mm. opettajain kokoukset) ja niihin valmistautuminen
- koulun kasvatustyön ja koulun toimintaan liittyvien tapahtumien, juhlien, retkien yms. suunnittelu
- yhteydenpito muihin kouluihin ja oppilaitoksiin
- moniammatillinen yhteistyö
- yhteydenpito viranomaisiin ja muihin tahoihin
- opetusmenetelmien ja työtapojen kehittäminen

Ys-aikaa on: oppilaskohtaisen tuen arviointi ja suunnitelman tekeminen (OAJ:n tulkinta)

- Oppilaskohtaista tukea varten oppilaalle tulee tehdä tuen arviointi. Tuen tarpeen arviointi tarvitaan tuen toteuttamissuunnitelman laatimiseksi ja tukea koskevan päätöksen tekemiseksi.
- Arvioinnin pohjalta laaditaan tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. **Oppilaan opettajat laativat suunnitelman.** Se on laadittava yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. (Perusopetuslaki 4 a luku 20 d § ja 20 e §)
- Mikäli työnantaja määrää opettajalle oppilaskohtaisen tuen arviointia ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelman tekemistä, tulee siihen osoittaa työaikaa.
- OAJ:n näkemyksen mukaan opetusvelvollisuustyöajassa tällaista työaikaa on yhteissuunnittelutyöaika (OVTES osio B liite 1, 6 §).
- Tuen arviointi ja toteuttamista koskeva suunnitelma on tarkoitettu oppilaan tuen kokonaistilanteen arvioimista ja suunnittelua varten. Tällöin opettaja ei suunnittele omaa opetustaan vaan käsittelee yksittäisen oppilaan tilannetta kokonaisuudessa.
- Opettaja voi tehdä arviointia ja suunnittelutyötä yksin, toisen opettajan, moniammatillisen ryhmän ja/tai huoltajien kanssa. Kaikki edellä mainittu kuuluu yhteissuunnittelutyöaikaan.

Ys-aikaa on: arviointikeskustelut (perusopetus)

Opetussuunnitelma ei velvoita pitämään erillisiä arviointikeskusteluja, mutta arviointi on oleellisesti kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Opettaja huolehtii siitä, että oppilailla ja huoltajilla on riittävästi tietoa arviointiperusteista sekä oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Vanhempien kanssa käytävä keskustelu on osa **kodin ja koulun välistä yhteistyötä**, jota perusopetuksessa tehdään **yhteissuunnittelutyöajalla**.

Vaikka mainittu keskustelu nimetään ”arviointikeskusteluksi”, on kyseessä edelleen kodin ja koulun välinen yhteistyö.

**Mikä ei ole ys-
aikaa?**

Ys-aikaa **ei** ole

- **omien oppituntien suunnittelu, valmistelu ja jälkityöt**
  - mikäli opettajat haluavat tehdä näitä töitä omaehtoisesti yhdessä, se ei muutu ys-ajaksi, vaan on oppituntiin kuuluvaa etukäteissuunnittelua
- muiden erikseen korvattavien tehtävien tekeminen (esim. lv-tehtävät, kirjaston hoito, välineiden huoltaminen)
- opettajatyöpäivät eli veso-päivät, yht. 18 tuntia/lukuvuosi
- sellaisten tehtävien tekeminen, joita varten opettaja on vapautettu tavanomaisesta opetustyöstään

HUOM! Välitunti on osa oppituntia, joten välituntien aikana tehtyä työtä ei voida lukea ys-aikaan kuuluvaksi!

**Ys-ajan käyttö
pitää
suunnitella**

”Mun ys-aika ylittyy”

Mitä mä nyt teen, kun mun ys-aika ei meinaa riittää?

Ys-aika ei saa ylittyä. Juttele **varhaisessa vaiheessa** oman esihenkilösi kanssa. Verratkaa sinulle tehtyä suunnitelmaa omaan kirjanpitoosi ja muokatakaa suunnitelmaa. Esihenkilö määrittelee, paljonko aikaa tehtäviin varataan.

Miten ys-aika saadaan riittämään?

1. Ensin rehtori suunnittelee ys-ajan käytön yleisellä tasolla ja varaa ys-ajasta mm. koulun yhteisiin tehtäviin tarvittavan tuntimäärän.
2. Sen jälkeen opettaja suunnittelee omaan käyttöönsä jäävien ys-tuntien sisällön niiden tuntimäärien rajoissa, jotka rehtori on hänelle osoittanut.
3. Suunnitelmaan pitää jättää myös väljyyttä, jotta yllättäviinkin tilanteisiin riittää työaika.
4. Mikäli työaika suunnitelmassa ei riitä kaikkeen, pitää rehtorin kanssa sopia mitä tehtävistä jätetään pois tai mihin käytetään vähemmän aikaa.
5. Suunnitelmiin pitää jättää myös kohdentamatonta työaika, koska kaikkea ei voi ennakoida.
6. Ys-aika ei saa ylittyä.

**Tarvitaan
ajattelutavan
muutos:
miten saadaan
työaika riittämään,
eikä miten saadaan
työaika täyteen.**

Jokaisella pitäisi olla mahdollisuus yksilölliseen ys-työaikasunnitelmaan

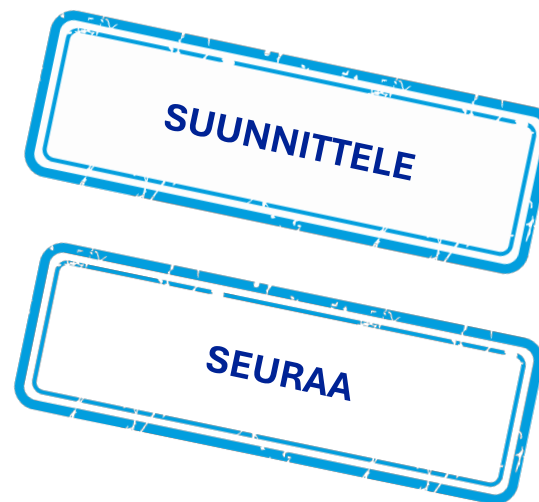
- Ole yhteydessä rehtoriin ja ota puheeksi yhteissuunnitteluresurssin käytön **suunnittelu** yhteistyössä rehtorin kanssa. Suunnitelman tulisi olla valmis jo lukuvuoden alussa, jotta **työtehtävät saadaan jakautumaan tasaisemmin** työyhteisössä ja **varmistetaan ajan riittäminen** kaikkiin tehtäviin.
- Viikoittain tai joka toinen viikko pidettävät kaikkia koskevat yhteiskokoukset eivät ole järjestelmän tarkoitus, koska silloin ei jää aikaa muiden ys-aikaan kuuluvien tehtävien hoitamiseen.
- **Työajan käyttöä kannattaa seurata** järkevällä, työaikaekonomisella, tavalla koko lukuvuoden ajan, koska muuten mahdollisesta työajan ylittymistä ei ole näyttöä.

Yhteissuunnittelu-aika lukuvuodelle: 2026 - 2027
Koulu: _____
Opettaja: _____

Täytä taulukosta vain korostetut ruudut.

Koulukohtainen suunnitelma (rehtori suunnittelee):	
Opettajan yhteissuunnitteluvuoro:	120
yhteiset kokoukset	
kokouksiin valmistautuminen	
kehityskeskustelu	
aineryhmä-/luokkatasotapaamiset/tiimit/koulun kehittäminen	
yhteisten juhlien, tapahtumien tai retkien suunnittelu	
yhteiset vanhempainillat	
koulutus	
muu määrätty työ	
yhteensä	0
jäljelle jäävä opettajakohtainen resurssi 120	

Opettajakohtainen suunnitelma (opettaja suunnittelee, rehtori vahvistaa)	
käytettävissä 120	
vanhempaintapaamiset ja arviointikeskustelut	
tapaamisten valmistelut	
pedagogisten asiakirjojen laatiminen/päivitys	
tiedotteet / viestintä kotien kanssa (esim. Wilma)	
tiedotteet / viestintä työyhteisön sisällä (työsähköposti jne.)	
yhteissuunnittelu (mm. monialaiset oppimiskokonaisuudet)	
kohdentamaton ys-aika	
yhteensä	0

Suunnitteluun ja suunnitelman toteutumisen seurantaan löydät OAJ:n verkkosivuilta erinomaisen [Excel-työkalun](#).

Yhteissuunnittelu-aika lukuvuodelle: 2026 - 2027

Koulu: _____

Opettaja: _____

Täytä taulukosta vain korostetut ruudut.

Koulukohtainen suunnitelma (rehtori suunnittelee):	
Opettajan yhteissuunnitteluvuoro:	120
yhteiset kokoukset	38
kokouksiin valmistautuminen	6
kehityskeskustelu	1
aineryhmä-/luokkatasotapaamiset/tiimit/koulun kehittäminen	19
yhteisten juhlien, tapahtumien tai retkien suunnittelu	5
yhteiset vanhempainillat	2
koulutus	4
muu määrätty työ	10
yhteensä	85
jäljelle jäävä opettajakohtainen resurssi	35

Opettajakohtainen suunnitelma (opettaja suunnittelee, rehtori vahvistaa)	
käytettävissä	9
vanhempaintapaamiset ja arviointikeskustelut	13
tapaamisten valmistelu	13
pedagogisten asiakirjojen laatiminen/päivitys	
tiedotteet / viestintä kotien kanssa (esim. Wilma)	
tiedotteet / viestintä työyhteisön sisällä (työsähköposti jne.)	
yhteissuunnittelu (mm. monialaiset oppimiskokonaisuudet)	
kohdentamaton ys-aika	
yhteensä	26

Kokeillaanpa...

- tunnin kokous kerran viikossa
  - valmistautumista 10 min / kokous
  - 1 h kehityskeskustelu / vuosi
  - tunti aine/luokkataso/tiimityötä joka toinen viikko
  - 1 h / juhla tai retki (5 tapahtumaa)
  - 1 h x 2 vanhempainiltaa / lv
  - 4 h lyhyisiin koulutuksiin
- + vähän muuta rehtorin määrättävää työtä

- 2 x 20 min / 20 oppilasta / lv (noin)
- 2 x 20 min valmistelu / keskustelu / lv (noin)

... ja käytettävissä kaikkeen muuhun jäljelle jäävään ys-ajan työhön on enää 9 tuntia

Riittääkö työaikasi?

Mistä tiedät,
riittääkö se?

Teitkö työaika-
suunnitelman?

Oletko sopinut
esihenkilösi
kanssa?

Toimitko
suunnitelman
mukaan?

Karsitteko
työtehtäviä?

Jätittekö
suunnitelmaan
liikkumavaraa?

Tauko 5 min
Jatkamme klo 11.25

Oppimisen tuki

Opettajana peruskoulussa

Anneli Vainik, erityisasiantuntija
Työmarkkinaedunvalvonta, OAJ

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Ryhmäkohtaiset
tukimuodot

Oppilaskohtaiset
tukitoimet

Oppimisen edellytyksiä tukevat
opetusjärjestelyt

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Opetuksen järjestäjän vastuulla

- Sopivan kokoiset ryhmäkoot, joissa huomioitu mm. tuen tarpeet
- Riittävästi jakotunteja
- Tarvittava määrä koulunkäynnin ohjaajia

Opettajan vastuulla

- Eriyttäminen sekä alas- että ylöspäin
- Erilaiset pedagogiset ratkaisut huomioiden oppilaiden vahvuudet ja haasteet
- Kielitietoinen opetus

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

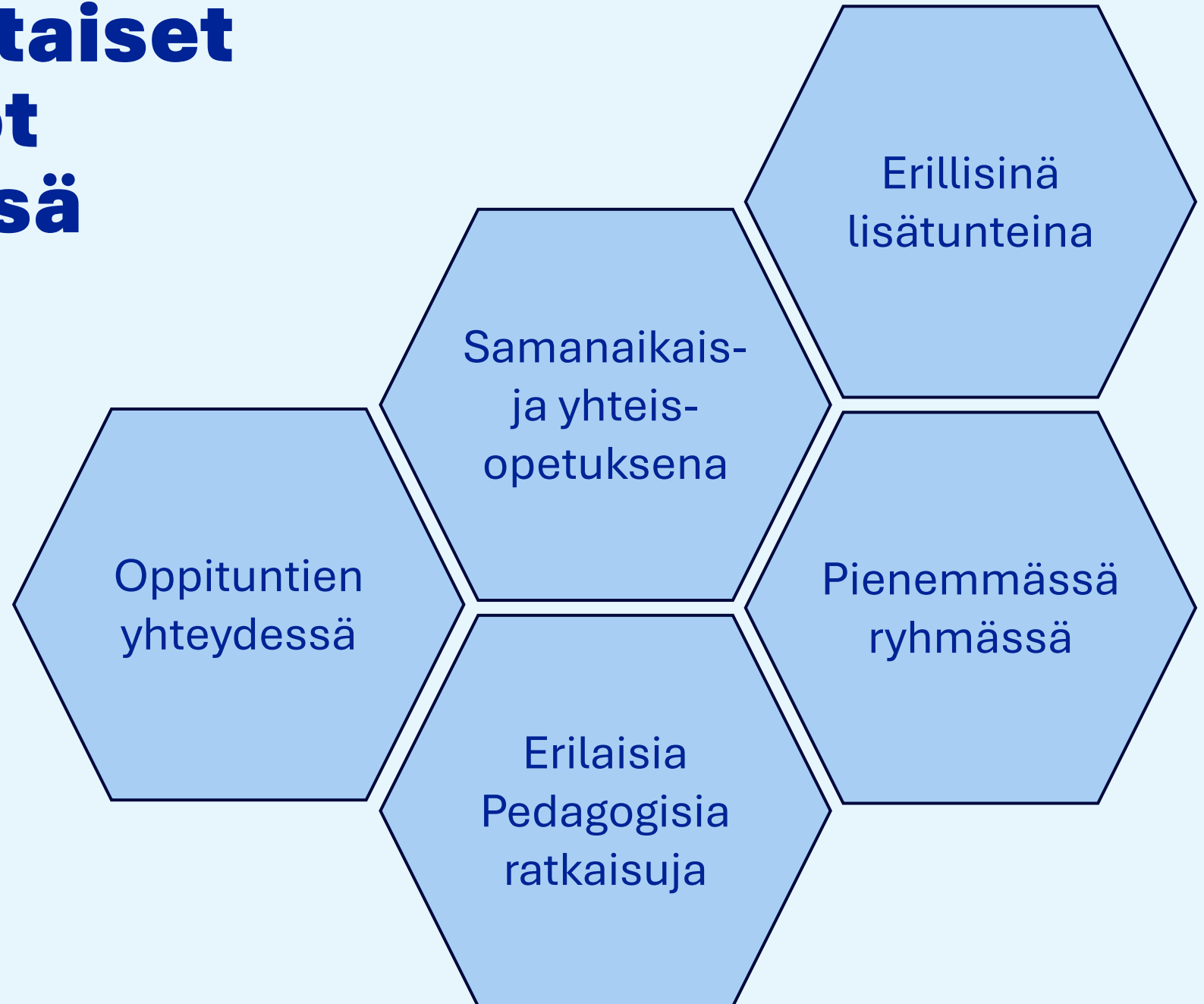
Opettajan
antama
yleinen
tukiopetus

Opetus-
kielen
tukiopetus

Eri-
tyis-
opettajan
antama
opetus muun
opetuksen
yhteydessä

Ryhmäkohtaiset tukimuodot käytännössä

- Suunnitelmallista
- Viikoittain vähintään 0,122 tuntia kertaa koulun oppilasmäärä

Ryhmäkohtainen tuki opettajan työssä

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä. (PoL 20 b §)

- Ryhmäkohtaisen tuen järjestämisen suunnittelu yhteistyössä opettajien kesken ns. suurten linjojen suunnittelu yhdessä
→ yhteissuunnittelutyöaikaa
- Oman opetuksen suunnittelu on oppituntiin liittyvä työtehtävä, tällöin sitä ei voida laskea ys-aikaan kuuluvaksi työajaksi

Oppilaskohtaiset tukitoimet

1

Erityis-
opettajan
opetus osittain
pienryhmässä
ja muun
opetuksen
yhteydessä

2

Erityis-
opettajan tai
erityisluokan-
opettajan
opetus
pienryhmässä

3

Erityisluokan-
opettajan
opetus erityis-
luokassa

Oppilaskohtaiset tukitoimet käytännössä

Oppilaskohtainen tuki opettajan työssä

Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä. (PoL 20 c §)

- Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisen suunnittelu yhteistyössä opettajien kesken ns. suurten linjojen suunnittelu yhdessä
→ yhteissuunnittelutyöaikaa
- Oman opetuksen suunnittelu on oppituntiin liittyvä työtehtävä, tällöin sitä ei voida laskea ys-aikaan kuuluvaksi työajaksi

Oppilaskohtaisen tuen arviointi ja tuen toteuttamista koskeva suunnitelma

Oppilaalle annettavan tuen tarpeen arvioinnin tekevät oppilaan opettajat. Tarvittaessa ja pyydettyäessä tuen tarpeen arviointiin osallistuvat opettajien lisäksi opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. (PoL 20 d §)

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuen on laadittava tuen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelman laativat oppilaan opettajat. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä oppilaan ja huoltajan tai tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. (PoL 20 e §)

Millä työajalla oppilaskohtaisen tuen arviointi ja tuen toteuttamista koskeva suunnitelma tehdään?

- Mikäli työnantaja määrää opettajalle oppilaskohtaisen tuen arviointia ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisen, tulee siihen osoittaa työaika.
- OAJ:n näkemyksen mukaan opetusvelvollisuustyöajassa tällaista työaika on yhteissuunnittelutyöaika
  - Asia- ja aineryhmittäiset neuvonpidot
  - Moniammatillinen yhteistyö
  - Kodin ja koulun välinen yhteistyö
- Tuen arviointia ja toteuttamista koskevan suunnitelman tarkoituksena on arvioida ja suunnitella oppilaan tuen kokonaisuutta.
  - Tällöin opettajan työ kohdistuu yksittäisen oppilaan tilanteen, tuen tarpeen ja tuen toteuttamisen suunnitteluun, ei oman opetuksen suunnitteluun.
- Opettaja voi tehdä tuen arviointia ja suunnittelutyötä yksin, toisen opettajan, moniammatillisen ryhmän ja/tai huoltajien kanssa. Kaikki edellä mainittu kuuluu yhteissuunnittelutyöaikaan.

A photograph of two children running on a paved path. The child in the foreground is wearing a pink and white patterned jacket, blue floral leggings, and black rubber boots. The child in the background is wearing a bright pink jacket and dark pants. A light blue oval with text is overlaid on the left side of the image.

**Erityis-
opettaja vai
erityisluokan-
opettaja**

Erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänkuvat perusopetuksessa

- Tehtävänkuvista ja virkanimikkeistä päättää työnantaja, mutta palvelussuhteen ehdot (työaika ja palkka) määräytyvät virka- ja työehtosopimusten mukaisesti.
  - Palvelussuhteen ehdot määritelty kahdelle eri virkanimikkeelle:
erityisopettaja ja erityisluokanopettaja
- Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista määrittelee opettajien kelpoisuudet erilaisiin erityisopetuksen muotoihin, jotka on määritelty perusopetuslaissa.
- Opetuksen järjestäjän on tehtävänkuvia ja virkanimikkeitä määritellesään noudatettava perusopetuslakia ja kelpoisuusasetusta

Erityisopettaja / Erityisluokanopettaja

Erityisopettaja

- Antaa ryhmäkohtaista tukea
- tai **ensimmäistä oppilaskohtaisen tuen tukitointa** eli *erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä*
- tai yksittäisessä oppiaineessa **toista oppilaskohtaisen tuen tukitointa** eli *erityisopettajan opetus pienryhmässä, jos opettajalla on myös kyseisen oppiaineen aineenopettajan kelpoisuus*

Erityisluokanopettaja

- Antaa **toista oppilaskohtaisen tuen tukitointa** eli *erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä*
- tai **kolmatta oppilaskohtaisen tuen tukitointa** eli *erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa*
- Soveltuvalla korkeakoulututkinnolla ja erityisopettajan opinnoilla *toiminta-alueittaista opetusta erityisluokassa*

Tehtäväkuva

Erityisopettaja / Erityisluokanopettaja

Erityisopettaja

- Antaa **osa-aikaista erityisopetusta**
- Ei vastaa yksin oppiaineen opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja oppilasarvioinnista (paitsi yksittäisessä oppiaineessa, jos on kyseisen oppiaineen opettajan kelpoisuus)
- Tekee seulontoja ja testejä
- Konsultoi muita opettajia

Erityisluokanopettaja

- Antaa **kokoaikaista erityisopetusta**
- Vastaa yksin oppiaineen opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja oppilasarvioinnista
- Luokanvalvojan vastuu omasta luokastaan

Erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänkuvat perusopetuksessa

1.

Osa-aikaista erityisopetusta antava erityisopettaja (opv 24)

2.

Yksittäisiä oppiaineita pienryhmässä opettava erityisopettaja (opv 24)
(+ kyseisen oppiaineen aineenopettajan kelpoisuus)

3.

Yksittäisiä oppiaineita pienryhmässä opettava erityisluokanopettaja (opv 22)

4.

Kokoaikaisesti omaa erityisluokkaansa opettava erityisluokanopettaja (opv 22)

5.

Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden erityisluokkaa opettava erityisluokanopettaja (opv 22)
(Riittää soveltuva korkeakoulututkinto ja erityisopettajan opinnot)

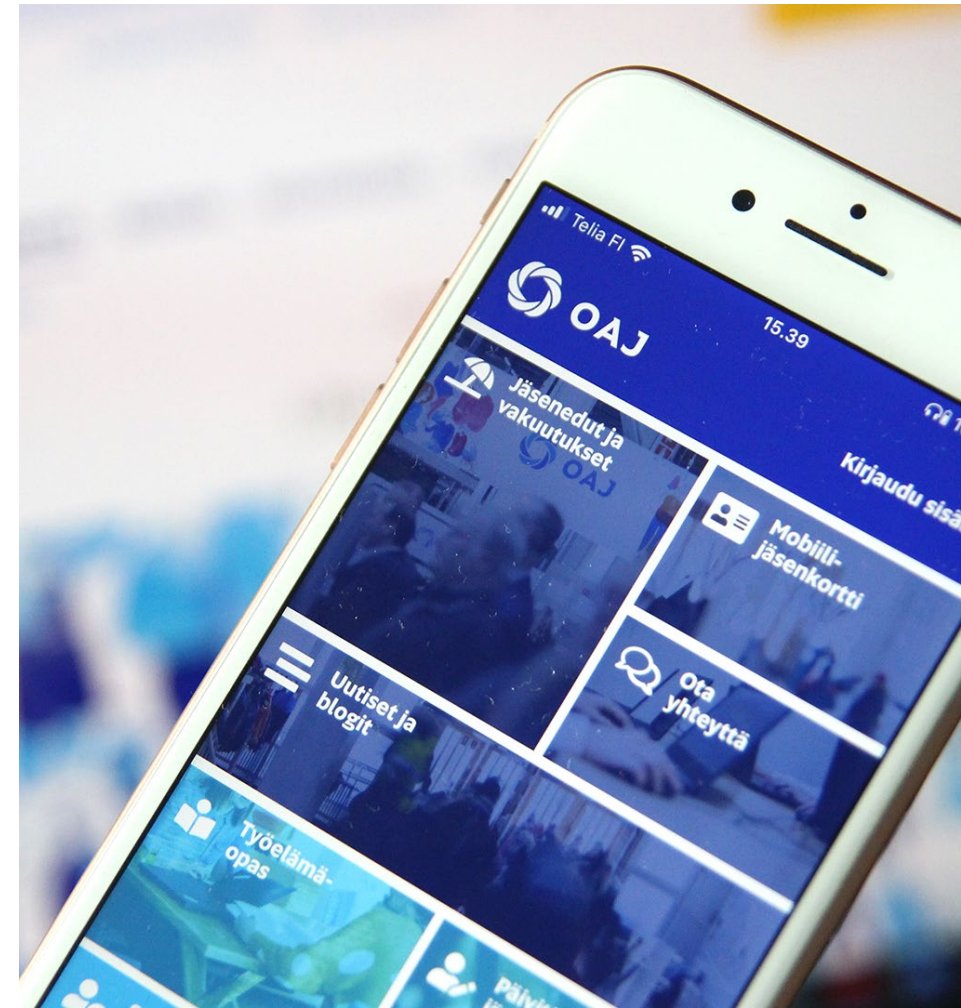
OAJ
jäsenen tukena

Palvelupolku

Kysy asiaa aina ensin omalta esihenkilöltäsi!

- Kääntykää tarvittaessa koulun oman luottamusedustajan (tai työsuojeluvaltuutetun) puoleen
- Jos asia ei selviä, luottamusedustaja on yhteydessä OAJ:n toimiston asiantuntijoihin
- Yhteysopettaja osaa neuvoa, kenen puoleen käännytään millaisissakin asioissa

Näissä asioissa oma luottamusedustajasi auttaa sinua

OAJ:n kouluttama luottamusedustaja on aina *luottamuksella ja lähellä* apunasi, kun haluat kysyä esimerkiksi

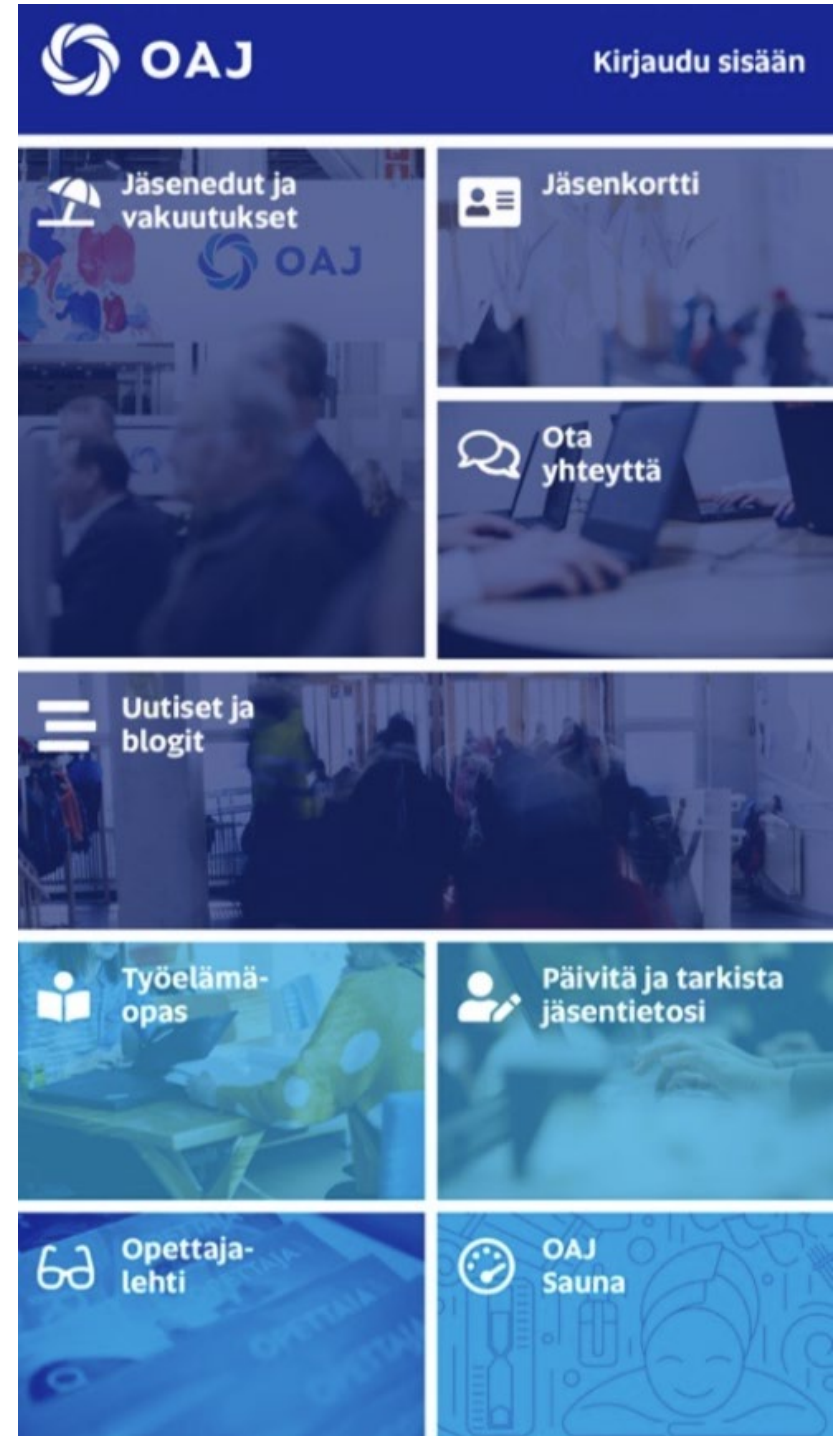
- ✓ työajasta ja palkasta
- ✓ lomista ja virka- tai työvapaista
- ✓ määräaikaissuhteista
- ✓ irtisanomisista ja lomautuksista
- ✓ muista palvelussuhteen ehdoista

Mitä tukea tarjolla

- OAJ.fi
- OAJ ”sovellus”
- **OAJ Areena** [Tervetuloa yhteysopettajien sivuille! - Yhteysopettajan sivut - OAJ-areena](#)
- **OAJ Sauna** [OAJ Sauna on virtuaalinen keskustelualusta](#)
- **OAJ:n webinaarit**
- **Eduhouse** [Koulutusportaalista tukea työelämään](#)
- Lakipalveluiden ja sopimusneuvonnan **puhelinpäivystys** ja **yhteydenotto** eli henkilökohtainen palvelu [Lomakkeet](#)
- **Vastuu ja oikeusturvavakuutus**
- **Työttömyyskassa OTE** [Työttömyyskassa Ote](#)
- **Jäsenkirjeet**

**Saadaksesi
jäsenedut,
sinun on itse
huolehdittava**

**1. jäsenmaksut
kuntoon**

**2. yhteystiedot
kuntoon**

Oman edun valvonta

Jotta arki töissä sujuisi hyvin, huolehdi nämä

- ➡ Selvitä, kuka on oma luottamusmiehesi ja mitkä ovat hänen yhteystietonsa.
- ➡ Varmista, että saat kirjallisen viranhoidomääräyksen tai työsopimuksen, jossa on määritelty sopimus, jota noudatetaan, tehtävänimike, työaika ja palkka.
- ➡ Jos olet määräaikainen, tarkista, että määräaikaisuudelle on määritelty lainmukainen peruste (esim. sijaisuus, avoimen viran hoito).
- ➡ Tarkista, että palkanmaksusi perusteena olevassa dokumentissa (esim. opettajatietolomake) on kirjattu oikein:
  - hinnoittelutunnus, palkkaluokka tai muu vastaava
  - kelpoisuutesi
  - työaika
  - tehtävät ja lisätehtävät
- ➡ Tee työaikasuunnitelma ja sovi esihenkilösi kanssa toimintakauden töistä ja tehtävistä: Työajan ja tehtävien suunnittelussa tulee huomioida riittävä resursointi ja työssäjaksaminen.
- ➡ Selvitä peruspalkkasi sekä mahdolliset paikallisesti maksettavat lisät esihenkilöltäsi tai luottamusmieheltäsi.
- ➡ Varmista, että ymmärrät oman palkkalaskelmasi, jotta voit kuukausittain tarkistaa maksetun palkan oikeellisuuden. Olet myös itse vastuussa siitä, ettei sinulle makseta liikaa tai liian vähän palkkaa.
- ➡ Toimita uudessa virassa tai toimessa kelpoisuustodistukset palkanlaskentaan välittömästi, jotta sinulle voidaan maksaa kelpoisen palkkaa.

**Tutustu ja seuraa: oaj.fi & opettaja.fi
Facebook/Instagram @oajry**